

teljes emberarcunk végre megszülessen! Csak tavaszodhassunk Isten akarata szerint, s lehessünk végre az Ő boldog békesége!

Ennek a nagyszerű célnak érdekében együtt kell imádkoznunk és dolgoznunk. Én azt akarom, hogy a hegyremenekülésben, gondviselés-keresésben a mai napon is tovább vezesselek és segítslek benneteket. Szeretném éppen ezért most is kézzel — szóval megsimogatni arcotokat, lelketeket. Szeretném összehangolni szívem dobbanását a tiétekkel, hogy szálljon a magasságok felé a szeretet himnusza, az egyetértés és békeség életizé, zengő dala. Szeretném felkutatni és egyesíteni öntudatokat szikráit, akaraterőtök molekuláit, jóságotok cseppjeit, ragaszkodásokat kristályzemcséit, hitetek és imádságos életek minden áhítatát, hogy egybeolvadva, unitárius életünk általuk teljesebbé legyen s vállalhassa a hegyen épített város, az életet ízesítő só, s mindenkinek egyformán világító fény drága szerepét ma is! Ezért hívlak most is: jöjjetek velem a hegyre, hogy megmaradjatok, s az Isten oltalma, gondviselése megpihenjen rajtatok.

Tudom, hogy a hegyen is érik próbák az embert. Jézussal az élen, éppen a mi nagy eszményképeink élete, sorsa a bizonyság rá, hogy Isten közelségében sem szűnik meg minden fájdalom, nem heged be minden seb, nem hull le vállunkról és szívünkről a kereszt! De rendületlenül hiszem és meggyőződéssel hirdetem, hogy a hegyen, ahol lángragyúl az Istent őszintén áhító lelkek csipkebokra, ahol testi és lelki látásunk horizontja megnő és kitágul, ott a fájdalom nem éget annyira és életterheink hordozására, emberi feladataink teljesítésére, szent eszmények szolgálatára erőink megkétszereződnek. Isten azért, mert hiszünk benne, szeretjük és imádjuk őt, nem vonja ki emberi világunkból a szenvedést, de megtanít arra, hogy őt áldva, nevelő akarata folytán és segítségével tökéletesítsük életünket!

A hang keletkezéséhez az szükséges, hogy a hanghullámok a fül dobhártyájába ütközzenek. Amennyiben ez nem történik meg, abban az esetben csak hanghullámok maradnak, de nem jön létre hang. A szín keletkezéséhez szükséges, hogy a fényrezgések tükröződjének a szemben, különben nem jön létre szín, csupán az éter sivár rezgése marad.

Ahhoz, hogy az ember teljes életű ember legyen, az szükséges, hogy a jóság hanghullámai, a szeretet fényrezgései beleütközzenek szívébe, egész életébe és erejüknél fogva átfomálják őt és istenfiává nemesítsék. Visszaadják neki áldott lehetőségét annak, hogy önmagát egyre értéke-
sebbé, tökéletesebbé dolgozza ki!

Becsüljük meg ezt a lehetőséget, ami csak nekünk embereknek adatott, lázas igyekezettel siessünk a hegyre, hogy életünk minden körülményében részesei lehessünk egy Istenünk áldott gondviselésének. Amen.

KÖKÖSI KALMÁN

TE VAGY AZ AZ EMBER

2Sám 12,7

Két ótestamentumi „nagyembert“ fogok bemutatni, akiknek egy sorsdöntő és elhatározó találkozása szolgáltatta az alap gondolatot.

Azt hiszem, hogy Dávid királlyal kapcsolatosan mindenkinek gyermekkori emlékei vannak. Milyen rokonszenves volt a kis Dávid, amikor

legyőzte a gúnyolódó Góliátot, és milyen kedvesen csengenek fülünkben „a zsoldáros király“ énekei.

Felnőtt fejvel azonban többet és mást tudunk róla. Tudjuk, hogy tehetséges hadvezér és sikeres uralkodó volt. Nem csoda, hogy népe az ő uralmát tekintette a legdicsőbbnek, s ő lett az ószövetségi történelem legkiválóbb alakja, akinek sikerült egyesítenie népét. Ő adott jelentőséget Jeruzsálemnek azáltal, hogy fővárosává tette, és a frigyládát oda vitette. Innen van, hogy később a zsidók nemzeti és vallásos eszményeinek a képviselője lett, úgy hogy a zsidó nép vallásos énekeit, a zsoldárokat is neki tulajdonították.

Számunkra Dávid nem azért nagy ember, mert király volt, mert országa határa Egyiptomtól Damaszkuszig terjedt, s mert népe nemzeti és vallásos eszményeinek a képviselője lett. Dávid király ember volt, s mint ember: apa. Egyik fia, Absolon fellázadt ellene, és sikerült neki oly nagy pártot szereznie, hogy a király kénytelen volt menekülni. Csapatái azonban szétszórták a lázadókat, s Absolont megölték.

Szorongó szívvel várta a híreket. S mikor látta, hogy a hírmondó közeledik, nem volt türelme megvárni, míg hozzáérkezik, messziről kiáltott neki: „Békével van-e Absolon, az én fiam?“ „Olyanok legyenek az én uramnak, a királynak minden ellenségei, mint a te fiad“, szólt a hírmondó.

Mikor Dávid megértette, hogy a fia meghalt, nagy jajszóval siratni kezdte: „Szerelmes fiam Absolon, édes fiam, édes fiam Absolon, bár én haltam volna meg te helyetted. Absolon, édes fiam, szerelmes fiam...“

Dávid, mint ember bűnös is volt. Megkívánta hűséges vitézének a feleségét, s hogy megkaphassa, a biztos halálba küldte a vitézt.

Ekkor lépett közbe a másik „nagyember“, a korabeli próféta, Nátán. Megjelent a királyi palotában. Ment azzal a szent meggyőződéssel, hogy őt az Úr küldi. Megállott a király előtt, s így kezdett példázatban beszélni: Két ember élt egy városban, egyik gazdag, a másik szegény. A gazdagnak igen sok juha és ökre volt. A szegénynek pedig semmije sem volt egyéb egy kis báránkjánál, melyet vett és táplált, s felnevelkedett nála gyermekeivel együtt; saját falatjából evett és poharából ivott és keblén aludt, és neki olyan volt, mintha leánya volna. Mikor pedig vendége érkezett a gazdagnak, sajnált az ő ökrei és juhái közül hozatni, hogy a vendégnek ételt készítsen belőle, hanem elvette a szegénytől az ő bárányát, és azt főzette meg a vendégnek.

Akkor felgerjedt Dávid haragja a gazdag ellen, és mondta Nátánnak: „Él az Úr, hogy halálnak fia az az ember, aki azt cselekedte.“ Haragtól szikrázó szemeiben ott volt a sürgető parancs, azonnal mondd meg ki volt, aki így mert cselekedni!

A próféta felemelte a fejét, minthogyha természetben megnőtt volna. Hangja félelem nélkül tisztán csendült: „Te vagy az az ember.“

Elhangzott az ítélet visszavonhatatlanul. Betöltötte a nagy termet és visszhangzott az oszlopos csarnokban, majd vészjóslóan elült. Aztán csend lett, félelmetes csend. Talán most kiált szörnyű haragjában a király, jönnek a vitézek, megragadják a prófétát s hurcolják a börtönbe, hogy aztán fejét vegyék. De nem, nagy csendben halkan, de meggyőződéssel szól a király: „Vétkeztem az Úr ellen“. A próféta a helyzet magaslátán, erkölcsi erejének a tudatában szól: „Az Úr is elvette a te bűnödöt, nem fogsz meghalni.“

Nagy volt Dávid, mert benne a királyt legyőzte az apa, a bűnös embert a megbánó, megértő ember. Nagy volt a próféta, naggyá tette az erkölcsi bátorság és a kötelesség teljesítése.

Íme, így történt két ótestamentumi „nagyember“ találkozása. Az alap gondolat, mely találkozásukból származik így szól: Te vagy az az ember. Jézus gyakran előnkbe áll, nem úgy, mint a próféta állott a király elé. Annak ajkán a kemény ítélet szava csendült, Jézus ajkán ott van az irántunk való szeretet, megértés, szánalom és megbocsátás szava. Ilyenkor mondja újra meg újra a hegyi beszédet, a példázatokat, szebbnél szebb, igazabbnál igazabb tanításait az Isten és az emberek iránti szeretetről, a megbocsátásról. Ki meghallgatja, ki nem. S kik meghallgatják, azoknak egy része érdeklődéssel, nagyrésze kényszeredetten. Néha megjegyezzük: milyen megható, mennyi igazság van benne. De akadnak-e fiatalok, kik mikor a tékozló fiú példázatát hallják, megkérdezik: Ki az az ember? Azokhoz biztosan szól Jézus. Te vagy az az ifjú, aki tékozlod a drága életet, az időt, egészségedet, tehetségedet, a szülői szeretetet, az otthon áldásait. Alig várod, hogy túltedd valahogy magad napi munkádon, hogy kereshesd a léha szórakozást, a futó élvezetet és múlt örömet. Mikor akarsz komoly ifjú lenni? Mikor akarsz megemlékezni az Úrról? Azt hiszed, a fiatalság örökké tart? Olyan az, mint egy rövid álom. Egyszer csak arra ébredsz, hogy elröpültek a drága évek, s neked nem maradt más utánuk, csak a keserű íz szájadban és az önszemrehányás a lelkedben.

Jöjj és tanuld meg, hogy Isten szereti a mosolygós, derült lelkű embert. Azt akarja, mind ilyenek legyenek gyermekei. De a tartós örömmel és igaz boldogságnak a lelki feltételeit magadnak kell megszerezned. Ezt pedig ifjúságod idején kell elkezdni!

Akadnak-e emberek, kik mikor hallják a gonosz szolga történetét megkérdezik: Ki az az ember? S akkor Jézus ismét szól: Te vagy az, aki elvárod, hogy minden adósságot elengedjék, hibáidat elnézzék, hogy mindenki jó, igaz, megértő, elnéző legyen veled szemben, de alig léptél kettőt, te ellenkezőleg cselekszel. Amilyen érzékeny és igényes vagy, épp olyan kíméletlen tudsz lenni. Jöjj és tanuld meg: „Amint akarjátok, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is aképpen cselekedjétek azokkal!“

Akadnak-e emberek, kik mikor hallják a konkolyhintő példázatát, megkérdezik: Ki az az ember, ki így cselekedett? Te cselekedtél így, hallják felébredő lelkiismeretükön keresztül Jézus szavát. Te hintetted el a békétlenségnek, bizalmatlanságnak, nyugtalanlásnak, féltékenységnek, a rágalmazásnak konkolyát szomszédod, ismerősöd, embertársad, rokonod lelkébe, családi életébe, munkájába. S tetted ezt meggondolatlanul, könnyelmű szavaddal, rágalmaddal, vagy szándékosan, cinikusan, kárörömmel, irigységből, vagy bosszúból.

Jöjj és tanulj meg vigyázni minden kiejtett szavadra, mert nem tudod, hogy egy-egy meggondolatlanul, könnyelműen kiejtett szó hol és mennyit rombol és jóvá lehet-e tenni!

Akadnak-e emberek, kik mikor hallják a Hegyi beszéd mások megítéléséről részét, megkérdezik: Hát van olyan ember, aki mást elítél, kárhoztat, olyan hibáért, amelyik benne fokozottabb mértékben megvan? Ilyen ember vagy te is, szól Jézus. Hányszor nézed a szálkát, amelyik a te atyádfiának a szemében van, s a gerendát, amelyik a te szemedben van, nem veszed észre.

Jöjj és tanuld meg: „Ne ítéld, hogy ne ítéltess“. Jöjj és tanuld meg együtt mondani a költővel: „Istenem, add, hogy ne ítélek / Mit tudom én honnan ered, / Micsoda mélységből a véték, / az enyém és a másoké. / Az egyesé és a népeké. / Istenem add, hogy ne ítélek, / Istenem add, hogy ne bíráljak, / Erényt, hibát és tévedést, / Egy óriási összhangban lássak. / A dolgok olyan bonyolultak, / És végül mégis mindenek, / Elhalkulnak és kisimulnak, / És lábaidhoz együtt hullnak, / Istenem add, hogy soha ne ítélek.“

Ébresztgessük Jézus szellemét önmagunkban, hogy figyelmeztessen, ha felednők: „Te vagy az az ember“. Ámen.

KÖKÖSI KÁLMÁN

PÉLDÁVAL NEVELJETEK

Jn. 13, 15

Egy elsőgyermekes, fiatal család hozta el kisfiát, hogy bemutassa Istennek és a gyülekezetnek.

S talán nem is annyira a gyermeket, mint inkább saját lelküket tárják fel a gyermekáldás után: Nézd, Uram Isten, milyen meghatódva fogadjuk a gyermeket, akit adottál. Alázattal köszönjük a nagy megbízatást. Boldog örömmel vállaljuk: minden erőnkkel azon leszünk, hogy méltóak legyünk a nagy megbízatáshoz. Nézzétek emberek, hittestvéreink, szerelmünk gyümölcsét. Segítsetek nekünk mind, hogy jó és boldog emberré neveljük.

Nincsen az emberi életben kapcsolat, amelyik érzésekben olyan mély és gazdag legyen, mint a szülő és a gyermek viszonya. Mikor egy kisdédet ide hoznak a templomba, lelkünk megtelik a legmélyebb érzésekkel. Együtt érzünk azokkal, akiké a gyermek, ki most itt van közöttünk. Ugyanakkor lelki szemeinkkel látjuk a miénkeket, a mi apróságainkat, fejlődő gyermekeinket s még halott gyermekeinket is. Újra átéljük irántuk való szeretetünket, értük való kapcsolatainkat, bennük való örömeinket és bánatunkat.

S így mind egyesülünk most e közös megható érzésben.

A gondviselő Isten sok szép és nagyszerű feladatot ad az embernek. Mindezek között a legszebb a gyermeknevelés. Gondoljátok el, milyen nagy bizalom és kitüntetés Istentől az, hogy reánk bízta az élet csodáját, azzal, hogy formáljuk, szépitjük mindaddig, míg ember lesz belőle.

Látjátok, milyen kicsi, gyenge testecske, mint egy virágszirom. Ebből kell erős, munkabíró, küzdőképes embert faragni. Látjátok, most csak kis szikra még az értelem. Ezt kell lánggra lobbantani és táplálni, hogy majd az élet minden területére bevilágítson. És látjátok, még csak